

ET

ET

ET

EUROOPA ÜHENDUSTE KOMISJON

Brüssel, 05.02.2009
SEK(2009) 113 (lõplik)

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

Lisatud dokumendile:

Komisjoni määrus, millega rakendatakse direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaini nõuetega lihtsatele digimuunduritele

MÕJU HINDAMISE KOKKUVÕTE

**{K(2009) 582 lõplik}
{SEK(2009) 114}**

KOMISJONI TALITUSTE TÖÖDOKUMENT

Lisatud dokumendile:

Komisjoni määrus, millega rakendatakse direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaini nõuetega lihtsatele digimuunduritele

MÕJU HINDAMISE KOKKUVÕTE

Taust

Ökodisaini direktiiviga 2005/32/EÜ on kehtestatud raamistik energiat tarbivate toodete ökodisaini nõuete sätestamiseks. Ökodisaini nõuded on juriidilised nõuded (asutamislepingu artikli 95 kohaselt), millele turule viidavad tooted peavad vastama ja mille eesmärk on parandada nende keskkonnatoimet, tagades samal ajal nende vaba liikumise siseturul. Raamdirektiivi kohaselt võtab komisjon (regulatiivkomitee abiga) vastu rakendusmeetmed, millega sätestatakse ökodisaini nõuded sellistele energiat tarbivatele toodetele, mida müüakse märkimisväärses mahus, millel on märkimisväärne keskkonnamõju ja märkimisväärne potentsiaal keskkonnamõju parandamiseks.

Nendele kriteeriumidele vastavad täielikult lihtsad digimuundurid, mille esmane ülesanne on muundada digitaalne sisendsignaal analoogseks väljundsignaaliks. Kõnealuse analoogringhäälingult digitaalringhäälingule ülemineku ajal tuleb digitaalsignaalide vastuvõtmiseks kohandamata teleritele lisada nimetatud seadmed. Kuni 2015. aastani, mil analoogsüsteem ELis välja lülitatakse, suureneb oluliselt lihtsate digimuundurite läbimüük ja üldine energiatarbimine.

Euroopa Parlament¹ on rõhutanud vajadust kehtestada kõnealuste seadmete jaoks energiatõhususe miinimumnõuded ja seda on toetanud ka nõuandefoorumil osalevate liikmesriikide esindajad.

Ökodisaini nõuete kehtestamisega seotud lähenemisviis

Lihtsaid digimuundureid käsitleva määruse väljatöötamisega seotud lähenemisviis ja käesolev mõjuhinnang koosneb neljast etapist.

Etapp 1: ökodisaini direktiivi artikli 15 lõike 2 punktides a–c sätestatud rakendusmeetmega seotud kriteeriumide hindamine, võttes arvesse ökodisaini direktiivi I lisas kindlaks määratud ökodisaini parameetreid.

Etapp 2: asjakohaste ühenduse algatuste, turujõudude ja turul olevate samaväärse funktsionaalsusega seadmete keskkonnatoime erinevuste arvessevõtmine, nagu on sätestatud ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikes 2.

Etapp 3: poliitiliste eesmärkide seadmine, kaasa arvatud soovitatav ambitsioonide tase, eesmärkide saavutamiseks vajalike poliitikavalikute kehtestamine ja ökodisaini rakendusmeetme põhielementide kehtestamine vastavalt ökodisaini direktiivi VII lisale.

Etapp 4: mõju hindamine keskkonna, majanduslikust ja sotsiaalsest seisukohast, võttes arvesse ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikes 5 sätestatud rakendusmeetmete kriteeriume.

---

¹ Euroopa Parlamendi 31. jaanuari 2008. aasta resolutsioon energiatõhususe tegevuskava kohta.

Tulemuste kokkuvõte

Etapp 1

Ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikes 2 sätestatud ökodisaini rakendusmeetmete kriteeriumide hindamiseks on komisjon teostanud lihtsate digimuundurite kohta tehnilise, keskkonna- ja majandusuuringu (ettevalmistav uuring), mis vastab ökodisaini direktiivi artikli 15 lõike 4 punkti a sätetele ning I ja II lisale.

Vastavalt ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikes 2 sätestatud kriteeriumidele on ettevalmistavas uuringus² tehtud kindlaks ELis kasutatavate lihtsate digimuundurite kohta järgmised tulemused:

Artikli 15 lõike 2 punkt a:	Aastane müügiimaht ühenduses	90 miljonit ühikut 2010. aastal 177 miljonit ühikut 2014. aastal
Artikli 15 lõike 2 punkt b:	Keskkonnamõju: lihtsate digimuundurite energiatarbimine	6 TWh 2010. aastal 14 TWh 2014. aastal
Artikli 15 lõike 2 punkt c:	Parandamisvõimalused (olemasoleva kulutõhusa tehnoloogia abil)	0,5 TWh 2010. aastal 9 TWh 2014. aastal

Parandamine on võimalik, kui olemasolevad kulutõhusad tehnilised lahendused võimaldavad märkimisväärselt vähendada kõnealuste seadmete elektritarbimist. Seda toetab seose puudumine samaväärsel funktsionaalsusega erinevate lihtsate digimuundurite hindade ja nende energiatarbimise vahel.

Üldine energia kokkuhoiu potentsiaal aastatel 2010–2020 on suurem kui Rootsi kodumajapidamiste aastane elektritarbimine ja seepärast peetakse seda märkimisväärseks.

Etapp 2

Ökodisaini direktiivi artikli 15 lõike 2 ja lõike 4 punkti c kohaselt võetakse arvesse asjakohaseid ühenduse ja riiklikke keskkonnaeeskirju. Võetakse arvesse ka seonduvaid vabatahtlikke algatusi nii ühenduse kui ka liikmesriikide tasandil ning analüüsitakse takistusi, mille tõttu ei jõua turule paranenud keskkonnatoimega kulutõhusad tehnoloogiad, mis toob kaasa turutõrke.

Ühenduse tasandil koostab komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskus (Ispra) vabatahtliku tegevusjuhendi, milles sätestatakse lihtsate digimuundurite energiatõhususe kriteeriumid. Kõnealune algatus on olnud väga kasulik seoses lihtsate digimuundureid käsitlevate tehniliste andmete esitamisega, kuid selle mõju turule on olnud piiratud, kuna nimetatud vabatahtlikku juhendit kasutab vaid piiratud arv tootjaid.

² „Preparatory studies for Eco-design Requirements of EuPs –Simple Digital TV Converters (Simple Set Top Boxes)”, MVV Consulting GmbH, 17. detsembri 2007. aasta lõpparuanne; dokumendid leiab energeetika ja transpordi peadirektoraadi ökodisaini veebilehelt aadressil http://ec.europa.eu/energy/efficiency/ecodesign/eco_design_en.htm

Liikmesriikide tasandil on Ühendkuningriik teostanud lihtsate digimuunduritega seotud heakskiidumärgise programmi, mida haldab energiasäästufond. Kõnealune vabatahtlik märgistamiskava on turgu vähe mõjutanud, kuna kavas sätestatud kriteeriumidele vastavaid tooteid on vähe.

Määrusega, millega rakendatakse direktiivi 2005/32/EÜ seoses ökodisaini nõuetega elektriliste ja elektrooniliste kodumasinade ja kontoriseadmete elektrienergia tarbimisele ooteseisundis ja väljalülitatud seisundis ning mis võeti vastu 2008. aasta detsembris, võib saavutada ainult osa lihtsate digimuundurite energia kokkuhoiu eesmärkidest. Selle põhjuseks on asjaolu, et kõnealune horisontaalmäärus käsitleks ainult lihtsate digimuundurite elektritarbimist ooteseisundis ning ooteseisundit käsitlevas määruses sätestatud erinevate nõuete jõustumise aeg ei võimaldaks saavutada lihtsate digimuunduritega seotud energia kokkuhoiu suurimat potentsiaali.

Teatatud ei ole muudest lihtsate digimuundurite energiatarbimisega seotud ELi ega riiklikest algatustest.

Vaatamata sellele, et lihtsate digimuundurite üldine energiatarbimine on ELi tasandil märkimisväärne, moodustavad nad üksikute majapidamiste energiaarvest ainult väikese osa. Seepärast keskenduvad tarbijad lihtsate digimuundurite hinnale ega võta arvesse nende energiatarbimist kogu olelusringi jooksul. Selle tulemusel puudub tootjatel stiimul vähendada kõnealuste seadmete energiatarbimist, kuigi seda oleks võimalik teha väikeste (või olematute) lisakuludega ning see tähendaks tarbijate jaoks olulist kokkuhoidu ja CO₂ heitkoguste vähenemist. Lisaks sellele suurendab lihtsate digimuundurite elektritarbimist asjaolu, et tarbijad hoiavad neid pidevalt tööseisundis ja seda isegi pärast teleri väljalülitamist.

Etapi 1 ja etapi 2 kokkuvõte

Lihtsate digimuundurite müük ELis ja seonduv energiatarbimine kasvab eelolevatel aastatel kiiresti. Olemasolevaid kulutõhusaid lahendusi, mis aitaksid kõnealuste seadmete energiatarbimist vähendada, ei kohaldata eespool käsitletud turutõrke tõttu. Olemasolevate poliitiliste algatuste mõju lihtsate digimuundurite keskkonnatoimele on väga piiratud. Ühenduse meetmete puudumisel on oht, et edasised algatused liikmesriigi tasandil võivad takistada kõnealuste toodete vaba ringlemist siseturul.

Jõuti järeldusele, et ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikes 2 sätestatud ökodisaini rakendusmeetmete kriteeriume täidetakse ning et lihtsad digimuundurid tuleks kaasata ökodisaini rakendusmeetmesse vastavalt ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikele 1.

Etapp 3

Ökodisaini direktiivi II lisas sätestatakse, et lihtsate digimuundurite keskkonnatoime parandamisega seotud ambitsioonide tase ja eelkõige nendepoolne ressurside (nt energia) tarbimine määratakse kindlaks analüüsi aluse, mis käsitleb lühima olelusringi kulusid seadme kasutajale. Lisaks sellele võetakse arvesse parimate tegevustulemustega tehnoloogiate võrdlusandmeid, mis töötati välja ettevalmistava uuringu ja arutelude käigus, mis peeti sidusrühmadega ökodisaini nõuandefoorumi³ kohtumisel 22. veebruaril 2008. Tulemused kajastuvad rakendusmeetmega saavutatavates eesmärkides.

Kavandatava määruse eesmärk on käivitada turul muutused, mis on vajalikud parandamisvõimaluste elluviimiseks. Selles kontekstis kaaluti paljusid poliitikavalikuid, mis hõlmasid isereguleerimist, kohustuslikku energiamärgistust ja kohustuslikke energiatõhususe miinimumnõudeid. Seadusandja selgete volituste tõttu seoses ökodisaini nõuete

---

³ Nõuandefoorum hõlmab tasakaalustatud arvu esindajaid liikmesriikidest ja asjaomastest sidusrühmadest, näiteks tööstus, tarbijaorganisatsioonid ja valitsusvälised keskkonnaorganisatsioonid, kellel palutakse esitada oma seisukohad.

kehtestamisega olmeelektroonika jaoks on muude valikute kui ökodisaini rakendusmeetme analüüs proportsionaalne rakendusliku õigusaktiga ning keskpunktis on selle võtmeelementide hindamine, võttes arvesse ettevalmistavat uuringut ja sidusrühmade seisukohti.

Etapp 4

Kõnealuses etapis hinnati kavandatud rakendusmeedet. Eelkõige analüüsiti võimalusi ökodisaini nõuete etapiviisiliseks rakendamiseks, võttes arvesse ökodisaini direktiivi artikli 15 lõikes 5 sätestatud kriteeriume ja mõju tootjatele, sealhulgas väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele.

Etapi 3 ja etapi 4 kokkuvõte

Poliitikavalikute võrdlemine ning ettevalmistava uuringu ja konsultatsiooni käigus saadud panus näitab, et lihtsate digimuunduritega seotud parandamisvõimaluse teostamiseks asjakohane poliitikavalik on määrus, millega kehtestatakse ökodisaini nõuded seoses kõnealuste seadmete elektritarbimise ja -haldusega. Määruse nõuded tuleks sätestada kahes etapis ning neid hakatakse rakendada vastavalt üks aasta ja kolm aastat pärast määruse jõustumist. Selle lähenemisviisiga tagatakse järgmine:

- lihtsate digimuundurite elektritarbimise vähendamise kulutõhus potentsiaal realiseeritakse kiiresti, millega vähendatakse ühenduses oluliselt ka elektritarbimist ja CO₂ heitkoguseid ning tarbijate jaoks kõnealuste seadmete olelusringi kulusid;
- lihtsate digimuundurite üldine elektritarbimine väheneb ligikaudu 47 TWh aastaks 2020 võrreldes harjumuspärase äritegevusega / meetmete mittevõtmisega; sellega hoitakse kokku 7,2 miljardit eurot ja vähendatakse CO₂ heitkoguseid 1 Mt;
- lihtsate digimuundurite olelusringi kulusid vähendatakse ligikaudu 30 %;
- selge õigusraamistikuga tagatakse võrdsed võimalused tootjatele, aus konkurents ja toodete vaba ringlus;
- lihtsate digimuunduritega seotud nõuded ühtlustatakse ühenduses, mille tulemusel viiakse halduskoormus ja ettevõtjate kulud miinimumini;
- üleminekuperioodide abil välditakse tootjate ebaproportsionaalset koormust, kuna nende perioodide puhul võetakse nõuetekohaselt arvesse ümberkavandamise tsükleid;
- energiat säästetakse ka väljaspool ühendust, kuna kõnealuseid seadmeid müüakse kogu maailmas ja neid toodetakse teiste turgude jaoks samade spetsifikatsioonidega.

Järelevalve

Mõju jälgitakse peamiselt turujärelevalve abil, mida teostavad liikmesriikide ametiasutused, kes tagavad nõuete järgimise. Sidusrühmade ja liikmesriikide vahel toimub jätkuv arutelu reguleerimisala, määratluste ja mõistete üle.